

DAGSORDEN 2023

IT-ARKITEKTURRÅDET

Dato: 22-03-2023 09:40

Sted: KL-huset

'Rammearkitekturen er fundamentet for, at kommunerne anskaffer effektive digitale løsninger, der styrker den kommunale opgaveløsning og skaber sammenhæng på tværs. Det sker med borgeren i centrum og på et åbent marked.'

Vision for den fælleskommunale rammearkitektur, vedtaget af Kommunernes It-Arkitekturråd februar 2017.

1. Siden sidst	3
1.1. Siden sidst.....	3
2. Drøftelsessager	4
2.1. Det aktuelle arbejde med Fællesoffentlig Digital Arkitektur	4
2.2. Introduktion til udvalgte EU-initiativer på digitaliseringsområdet	4
2.3. Nye EU-krav til software på sundhedsområdet	6
2.4. Dialog med KL's direktion	8
2.5. Forslag til forordning om det europæiske sundhedsdataområde (European Health Data Space)	9
2.6. Forslag til forordning om interoperabilitet i den offentlige sektor (Interoperable Europe Act)	11
2.7. Single Digital Gateway for digital betjening på tværs af EU-landene ...	14
2.8. Udvikling af tværgående økonomikomponent til forsørgerydelser	17
2.9. Bedre styring af datastandarder	21
2.10. Arkitekturrapport for genudbud af Fælles Bibliotekssystem	23
3. Eventuelt	25

1. Siden sidst

1.1. Siden sidst

SAG-2022-04760 Ghita Thiesen

2. Drøftelsessager

2.1. Det aktuelle arbejde med Fællesoffentlig Digital Arkitektur

SAG-2022-04760 Vibeke Normann

Baggrund

Den fællesoffentlige digitale arkitektur udarbejdes og vedligeholdes i et fællesoffentligt samarbejde i regi af 'Digitalisering der løfter - fællesoffentlige digitaliseringsstrategi 2022 – 2025' og af Digitaliseringspagten.

Indstilling

Sekretariatet indstiller, at It-Arkitekturrådet:

- tager status for arbejdet med Fællesoffentlig Digital Arkitektur til efterretning

Sagsfremstilling

Digitaliseringsstyrelsen ved kontorchef Nikolai Tronche Bülow, kontorchef Jane Gyberg Rasmussen og chefarkitekt Michael Bang Kjeldgaard giver på mødet en mundtlig orientering om det aktuelle arbejde med Fællesoffentlig Digital Arkitektur.

Der vil være fokus på, hvordan Digitaliseringsstyrelsen ser Udvalget for Arkitektur og Standarders rolle i fht den fællesoffentlige arkitekturstyring og udvalgets rolle i fht koordinering vedrørende EU-initiativer.

Desuden adresseres, hvilke forventninger der er til Udvalget for Arkitektur og Standarders rolle i fht den ny digitaliseringsminister, og hvilken konstruktion, der er under etablering.

2.2. Introduktion til udvalgte EU-initiativer på digitaliseringsområdet

SAG-2022-04760 Vibeke Normann

Baggrund

EU's initiativer inden for digitalisering og teknologi påvirker i stigende grad arbejdet med såvel Fællesoffentlig Digital Arkitektur som den kommunale digitalisering.

Derfor indgår EU-initiativer og koordineringen af de tilhørende fællesoffentlige aktiviteter i stort omfang i forslaget til kommende arbejdsprogram for Udvalget for Arkitektur og Standarder. Den tilsvarende interessevaretagelse og koordinering i fht fælleskommunal arkitektur er forankret i arkitektursporet i programmet Digitale fundamentet.

It-Arkitekturrådet fik på mødet i juni 2021 en gennemgang af tilblivelsesprocesserne, herunder mulighederne for at påvirke forslag til forordninger/direktiver fra EU.

Indstilling

Sekretariatet indstiller, at It-Arkitekturrådet:

- tager orienteringen til efterretning

Sagsfremstilling

EU lancerede i 2022 programmet 'Europas digitale årti: målene for 2030' (The Digital Decade policy programme 2030).

./. Programmet er centreret om et kompas med fire fokuspunkter:

- Digital omstilling af erhvervslivet
- Sikre og bæredygtige digitale infrastrukturer
- Digitalisering af offentlige tjenester
- Færdigheder

Eksempler på EU-initiativer er eID, eDelivery, EU Wallet, Single Digital Gateway, GDPR, NSIS, NIS2, Data Governance Act, AI-forordningen, European Interoperability Framework (EIF), Cyber Resilience Act m.fl.

På dagsordenen for rådets møde er nedenstående 4 initiativer:

- Nye EU-krav til software på sundhedsområdet
- Forslag til forordning om det europæiske sundhedsdataområde (European Health Data Space)
- Forslag til forordning om interoperabilitet i den offentlige sektor (Interoperable Europe Act)
- Single Digital Gateway for digital betjening på tværs af EU-landene

Af bilaget 'Grafisk fremstilling af EU's beslutningsprocesser' fremgår, hvor i EU's beslutningsproces de fire initiativer aktuelt befinder sig.

Bilag

Det digitale kompas med tilhørende målsætninger
Grafisk oversigt over EU's beslutningsproces

2.3. Nye EU-krav til software på sundhedsområdet

SAG-2021-04152 Lise Holten

Baggrund

EU-forordningerne om medicinsk udstyr og In vitro-diagnostisk udstyr trådte i kraft i medlemslandene i hhv. maj 2021 og maj 2022 med det formål at styrke patientsikkerheden. Lovgivningen får store økonomiske og administrative konsekvenser for kommunerne hvad angår fx tandpleje, hjælpemidler, indkøb og software. KL har i 1½ år været i dialog med Lægemiddelstyrelsen og Indenrigs- og Sundhedsministeriet om implementering af lovgivningen i kommunerne og senest om den økonomiske kompensation. Sagen er på dagsorden på opfordring fra It-Arkitekturrådet.

Indstilling

Sekretariatet indstiller, at It-Arkitekturrådet:

- drøfter udfordringerne på området og kommer med input til den videre dialog med Indenrigs- og Sundhedsministeriet og Lægemiddelstyrelsen.

Sagsfremstilling

Hvad er omfattet af forordningerne?

Medicinsk udstyr defineres som: ethvert instrument, apparat, udstyr, software, implantat, reagens, materiale eller anden genstand, som ifølge fabrikanten er bestemt til anvendelse, alene eller i kombination, på mennesker med henblik på et eller flere af følgende særlige medicinske formål:

Ifølge Lægemiddelstyrelsen er produktet omfattet, når det:

- har et medicinsk formål (diagnose, forebyggelse, overvågning, forudsigelse, prognose, behandling eller lindring af sygdom...)
- udfører en handling på data og har både et input og et output skal bruge specifikt til en enkeltperson
- kvalificeres og klassificeres baseret på det formål, som fabrikanten har tiltænkt det (medmindre brugen er anderledes).

Produktet er ikke omfattet, hvis det ikke har en indvirkning på et enkelt individ og fx anvendes til:

- Generel kvalitetssikring af processer
- Generering af ny viden/grundforskning.

Det kan fx dreje sig om beslutningsstøttesystem til vagtplanlægning ift. spidsbelastninger eller opslagsværker med interne processer.

Hvad får forordningen af betydning for kommunerne ift. software?

Forordningen medfører strammere krav ift. håndtering af medicinsk udstyr. Definitionen af medicinsk udstyr er udvidet, der er indført nye risikoklasser, nye krav om kvalitetsstyrings- og risikostyringsystem og nye krav til overensstemmelsesprocedure og CE-mærkning for udstyr i højere risikoklasse.

Med forordningerne vil kommunerne typisk kunne påtage sig én eller flere af følgende aktørroller, som alle stiller nogle specifikke krav til kommunerne:

- **En fabrikant** som er en fysik eller juridisk person, som fremstiller eller nyistandsætter udstyr, eller som får udstyr designet, fremstillet eller nyistandsat og markedsfører udstyret. i eget navn eller under eget varemærke.
- **En distributør** som er enhver fysisk eller juridisk person i forsyningskæden, bortset fra fabrikanten eller importøren, som gør udstyr tilgængeligt på markedet.
- **En importør** er enhver fysisk eller juridisk person, der er etableret i Unionen, og som bringer udstyr fra et tredjeland i omsætning på EU-markedet.

Alt efter rolle stilles meget omfattende krav til dokumentation, sporing og CE-mærkning alt efter risikoklasse. Alle kommuner skal desuden, hvis de påtager sig en af ovenstående roller registreres hos Lægemedelstyrelsen og betale gebyr herfor.

Lovgivningen er fortsat ikke tydelig ift. hvilke roller, som kommunerne får ift. software og hvad der falder indenfor forordningen. For Telma (løsning til telemedicin på KOL-området) formodes det, at kommunerne og regionerne bliver fabrikant og dermed ansvarlig for CE-mærkning og for at sikre tilbagevendende processer for opfølgning på CE-mærkningen. For KPRO (fælleskommunalt it-system for skemaer med patientrettede oplysninger) formodes, at leverandør er fabrikant på selve systemet, mens det er den kommune der udvikler det enkelte PRO-skema, der er fabrikant for skemaet. De kommuner der anvender det, er distributør.

Bremse udviklingen på området

Alene ift. softwareområdet er der stor bekymring for, at lovgivningen kommer til at bremse udviklingen af telemedicinske løsninger. Eftersom telemedicinske løsninger er én af vejene til at sikre udviklingen på sundheds- og ældreområdet, er det et alvorligt problem.

De store kommuner vil kunne etablere et kvalitetsstyringssystem til gennemførelse af certificering af løsninger i lighed med de fem regioner. Kravene i forordningen vil betyde, at hovedparten af kommunerne vil blive tvunget til at tage standardiserede løsninger i brug, hvor certificering og proces for løbende opfølgning varetages andetsteds, fordi det vil være en uhåndterbar stor administrativ og økonomisk byrde selv at stå for.

Alt andet lige vil forordningerne betyde, at it-leverandørerne får øgede omkostninger til forordningen, som vil blive lagt over til kommunerne.

Det kan diskuteres om disse øgede udgifter står mål med formålet med forordningen om øget patientsikkerhed.

Dialog om fortolkning og økonomisk compensation

KL er i øjeblikket i dialog med Indenrigs- og Sundhedsministeriet om den økonomiske compensation for implementering af de to forordninger. KL forventer, at dialogen om implementering og fortolkning af forordningen vil fortsætte også set i lyset af, at der endnu er meget lidt præcedens på området og uklarhed om fortolkningen ift. de enkelte områder.

KL har senest skrevet til ministeriet for et møde med afsæt i de konkrete udfordringer ift. software på baggrund af en ny fortolkning fra EU-kommissionen og for en mere håndterbar løsning. Danske Regioner/regionerne deltager også i mødet.

På mødet vil Københavns Kommune introducere deres afdækning af konsekvenser af forordningen, specielt de økonomiske.

2.4. Dialog med KL's direktion

SAG-2022-04760 vno

Baggrund

'Dialog med KL's direktion' er et fast punkt på It-Arkitekturrådets møder og har direktør Christian Harsløf som deltager.

Punktet har til formål at understøtte, at arkitekturdrøftelser og -anbefalinger og den generelle digitaliseringsdagsorden kommer tættere på KL's direktion

Indstilling

Sekretariatet indstiller, at It-Arkitekturrådet:

- tager direktionens orientering til efterretning

2.5. Forslag til forordning om det europæiske sundhedsdataområde (European Health Data Space)

SAG-2022-02512 Mia Francis Ferneborg og Peter Falkenberg

Baggrund

Europa-Kommissionen fremlagde den 3. maj 2022 sit forslag til forordning om det europæiske sundhedsdataområde (EHDS). Forslaget har til hensigt at vedtage en fælles ramme, som skal understøtte adgangen til, samt anvendelse og deling af sundhedsdata på tværs af EU.

Forslaget er relevant, da det forventes at få store konsekvenser for kommunerne og for det samlede danske sundhedsvæsen.

Indstilling

Sekretariatet indstiller, at It-Arkitekturrådet:

- drøfter de potentielle udfordringer i forbindelse med implementering af den kommende forordning

- drøfter, hvilke krav i den nye forordning der vil kræve ændringer i kommuner ift. IT og digitalisering

Sagsfremstilling

Forordningsforslagets indhold

Kommissionen vil med sit forslag om det europæiske sundhedsdataområde (EHDS) give den enkelte borger mulighed for at få kontrol over egne sundhedsdata, og samtidig give mulighed for at udnytte potentialet ved sikker udveksling, brug og genbrug af sundhedsdata til patientbehandling, forskning, innovation mm. inden for EU.

Kommissionen bemærker, at sundhedssektorens data på tværs af EU ikke udnyttes i tilstrækkelig grad til gavn for patienter og forskning. En øget interoperabilitet af sundhedsdata på tværs af EU vil derfor bidrage til at forebygge, diagnosticere og behandle sygdomme

Kommissionens forslag indeholder en række indsatspunkter, og kan inddeles i fire hovedområder:

- Adgang til deling og anvendelse af sundhedsdata til brug i patientbehandling (primær anvendelse).
- Krav til producenter, leverandører og importører af elektroniske journalsystemer om interoperabilitet, sikkerhed og selvattestering
- Adgang til deling og anvendelse af sundhedsdata til brug i forskning, innovation og politisk beslutningstagning (sekundær anvendelse).
- Andre generelle forhold herunder etableringen af et European Health Data Board.

KL har afgivet hørings svar, deltaget i en række møder ledet af Sundhedsministeriet samt deltaget i Det Europæiske Regionsudvalgs politiske behandling af sagen.

KL's overordnede holdning er:

- EU-forordningen er meget indgribende i forhold til national regulering og dermed grundlaget for it-løsninger og systemer i kommunerne.
- Det er KL's holdning, at prioritering af indsatser, udvikling m.v. må tilrettelægges efter, hvad der skaber værdi for patienter og borgere i Danmark.

Arkitekturmæssige perspektiver set fra KL.

Med de mange datastandardiseringstiltag på sundhedsområdet, senest med fx indsatserne under et Samlet Patientoverblik samt Fælles Kommunal Informationsmodel (FKI), er der skabt vigtige forudsætninger for at skabe værdi med deling af sundhedsdata med borgerne og på tværs af myndigheder. Trods de mange tiltag i Danmark må man antage, at behovet for koordinering og/eller samarbejde mellem myndighederne i Danmark bliver endnu større med national implementering af EHDS

KL vurderer, at de eksisterende strategiske indsatser der i dag gennemføres med henblik på interoperabilitet mellem kommuner og andre myndigheder på sundhedsområdet vil formentlig kræve et gennemsyn for at indtænke de nye krav fra EU.

Det vil i den forbindelse være hensigtsmæssigt at se på, hvordan den nye europæiske dagsorden påvirker eksisterende visioner og målbilleder for sundhedsdata i kommunerne, regionerne og staten. EU's dagsorden med etablering af data spaces på alle fagområder vil være genstand for en fælles indsats på tværs af fagområder i det fælles offentlige arkitekturarbejde, da der vil være problemstillinger der går igen på tværs af de respektive data spaces for de forskel-

lige fagområder. Det vil derfor være hensigtsmæssigt at genbruge løsningskoncepter o.l. på tværs af fagområderne. Arbejdsprogrammet for det fællesoffentlige arbejde med standarder og arkitektur (UAS) forventes derfor at indeholde indsatser målrettet kommende EU-udspil.

I et styringsmæssigt perspektiv bør vi fællesoffentligt ligeledes se på, hvordan de kommende krav til data og løsninger på sundhedsområdet kan indtænkes i politikker, standarder og procedurer. KL vurderer, at det vil være afgørende for at sikre sammenhæng og genbrug, at man ikke håndterer disse udfordringer enkeltvis, men i stedet arbejder for at sikre en grundlæggende tilpasning, der sikrer, at lovgivningen og løbende ændrede krav kan håndteres/understøttes. En afklaring af samspillet mellem det kommende European Health Data Board og danske standardiseringsorganer udestår.

EHDS omhandler også sikkerhed som et af de centrale aspekter ved håndtering af data på tværs af medlemslandene i EU, herunder dataindsamlingsprocesser, dataopbevaring, datadelingsprocedurer mv. Selv om de konkrete krav til de mange forskellige facetter af sikkerhed i et dataperspektiv endnu udestår, vil forordningen medføre udgifter til tilpasninger i løsninger, procedurer og dokumentation for kommunerne samt for øvrige sundhedsmyndigheder i Danmark. Behovet for opkvalificering af kompetencer vil ligeledes følge de førnævnte behov for tilpasninger i domænet.

Forordningen lægger op til, at EHDS understøttes med specifikke krav til dataudveksling på udvalgte data (patientjournaler). Det er dog endnu uklart, hvordan dette skal håndhæves, og den nærmere dataafgrænsning er ligeledes ikke afklaret. Implikationer for fx FKI, Samlet Patientoverblik, MedCom standarder mv. er derfor endnu uklare. Sundhedsdatastyrelsen forventes som relevant myndighed at tage hånd om disse implikationer i processen.

2.6. Forslag til forordning om interoperabilitet i den offentlige sektor (Interoperable Europe Act)

SAG-2022-05157 Line Laudrup og Peter Falkenberg

Baggrund

Europa-Kommissionen har den 18. november 2022 fremsat forslag til forordning om et interoperabelt Europa (Interoperable Europe Act). Forslaget styrker tidligere indsatser om øget interoperabilitet og ønsker at understøtte at it-systemer sikkert og effektivt kan udveksle data og indgå i sammenhæn-

gende processer på tværs af myndigheder og domæner på tværs af landegrænser i EU. Formålet er at fremme den digitale sammenhæng på det offentlige område i EU.

KL sendte 5. december 2022 høringssvar til Kommissionens forordningsforslag, men der er fortsat mulighed for at påvirke forslaget videre behandling i Europa-Parlamentet og i Ministerrådet.

Indstilling

Sekretariatet indstiller, at It-Arkitekturrådet:

- drøfter konsekvenser for kommunernes it-arkitektur som følge af potentielle nye krav til deling og genbrug, samt mulig revision af EIF, som er det fælleseuropæiske arkitekturrammeverk
- drøfter om rådet har input til KL jf. muligheden for at påvirke forslaget videre behandling i Europa-Parlamentet og i Ministerrådet
- drøfter en mulig fremtidig kommunal repræsentation i det åbne forum for fagfolk og interesserede parter, som forordningen foreslår skal rådgive om interoperabilitet og innovation i den offentlige sektor

Sagsfremstilling

Forslaget om en Interoperable Europe Act skal regulere udvalgte aspekter af den europæiske it-arkitektur med henblik på at sikre tværgående interoperabilitet.

Forordningens betydning for kommunerne

./.

Den europæiske interoperabilitetsramme (EIF) har fungeret som en fælles ikke-bindende tilgang til interoperabel ydelse af europæiske offentlige tjenester siden 2004. Den nuværende hvidbog som fastsætter rammerne for den fællesoffentlige digitale arkitektur i Danmark, lægger sig op ad den europæiske interoperabilitetsramme (EIF). KL ser derfor positivt på, at forordningen om et interoperabelt Europa lægger sig op ad EIF, som bemærket i KL's høringssvar til forslaget.

I praksis vil der givetvis, som et led i forordningens udmøntning, blive behov for at revidere de fælleskommunale arkitekturprincipper og –regler, så der løbende er en tæt afstemning med det fælleseuropæiske rammeverk EIF. En revision af EIF kan også blive et led i implementering af den nye forordning. Ligeledes kan kommunerne forvente nye krav til deling og genbrug af europæiske interoperabilitetsløsninger.

Forslaget til forordningen handler i udgangspunktet om krav til løsninger på tværs af grænser og dermed løsninger, der gør det muligt for offentlige myndigheder at samarbejde eller muliggør, at offentlige tjenester fungerer over grænser.

Den ønskede målsætning, som beskrives i forslaget kan sammenlignes med kommunernes målsætning for den fælleskommunale rammearkitektur, som er at skabe sammenhæng og genbrug på tværs af kommuner.

Et dilemma kan opstå i balancen mellem en stærk governance via arkitekturregler og principper, som ikke må være for bureaukratiske eller fastlåste, men heller ikke for løse, og en svag governance, hvor man ikke opnår det ønskede. Tilsvarende dilemmaet i governance af kommunernes rammearkitektur.

Forordningen foreslår at indføre en obligatorisk interoperabilitetsvurdering for ændringer til, eller indførelse af informationssystemer eller komponenter, som skal anvendes på tværs af EU-lande.

Forordningens forslag om obligatorisk interoperabilitetsvurdering vil ikke udfordre fx teknisk gæld, da forordningen kun har effekt fremadrettet og dermed vedrører nye systemer og løsninger. Der er ikke lagt op til ændringer bagudrettet. Den obligatoriske interoperabilitetsvurdering betyder, at myndigheder fra forordningens ikrafttrædelsestidspunkt skal tage stilling til interoperabilitet. Der er ingen medlemslande der lige nu ved, hvad det nærmere omfang bliver af denne vurdering og eller kender de kommende krav til løsninger/tjenester på tværs af grænser.

Forordningen omfatter desuden ønsket om øget anvendelse af open source og åbne standarder som katalysatorer for interoperabilitet. Derudover omfatter forordningen en forpligtelse til at støtte delingen af interoperabilitetsløsninger inden for den offentlige sektor samt sikre en sammenhængende EU-tilgang til interoperabilitet fra politikudformning til politikimplementering.

KL følger og afdækker, hvordan disse krav til den kommende interoperabilitetsvurdering udformes.

./.

I KL's interessevaretagelse for kommunerne arbejder KL for at undgå, at forordningen medfører unødige administrative byrder eller merudgifter for kommunerne. KL har i høringsvaret til forslaget om forordningen af 5. december 2022 netop advaret mod den risiko.

Som et led i udmøntning af forordningen ser EU det nødvendigt at sikre semantisk forståelse for udveksling og behandling af relevante data og at fastlægge de nødvendige organisatoriske og retlige rammer, fx i forbindelse med retten til/adgang til eller udveksling/videreanvendelse af data.

Det fremgår af forslaget til forordningen, at EU efterhånden som nye standardiseringspolitiske rammer gennemføres, vil sikre at relaterede overvejelser om interoperabilitet i den offentlige sektor systematisk bliver behandlet af et kommende Råd for et Interoperabelt Europa. Forordningen ønsker således at etablere en koordineret inddragelse af den offentlige sektor i de kommende standardiseringsorganisationer.

Disse krav er, som de øvrige, heller ikke nærmere beskrevet, og det er vanskeligt for KL at gøre rede for hvordan de i praksis skal udmøntes.

Mulighed for at påvirke forordningsforslaget

Det foreliggende er som nævnt et *forslag* til en forordning, og Rådet og Europa-Parlamentet er pt. i en forhandling om deres individuelle positioner.

Næste skridt i processen for forslaget er behandling i Europa-Parlamentet og i Rådet, og vurderingen i KL er, at det er muligt at forsøge at påvirke den endelige forordning i en ønsket retning. KL opfordrer derfor It-Arkitekturrådet til at melde ønsker ind ift. forordningsforslaget, som KL kan bære videre.

Det kan være ønsker til konkrete ændringer, justering af krav, eller opmærksomhedspunkter. Eller det kan være et ønske om at Europa-Parlamentet eller Rådet så vidt muligt ikke ændrer i det forordningsforslag, som Kommissionen har fremsat. Eller It-Arkitekturrådet kan pege på dele af forslaget som bør bevares.

Forordningsforslaget lægger op til, at alle principielt kan bidrage i det åbne forum for fagfolk og interesserede parter, som forordningen foreslår at nedsætte til at rådgive om interoperabilitet og innovation i den offentlige sektor. It-Arkitekturrådet opfordres til at overveje kommunal repræsentation i dette forum.

Bilag

KL's høringssvar af 5. december 2022

2.7. Single Digital Gateway for digital betjening på tværs af EU-landene

SAG-2022-05009 Line Laudrup og Christian Christensen

Baggrund

EU-forordningen om Single Digital Gateway har til formål at gøre det lettere for EU-borgere og -virksomheder (EU-brugere) at søge information og betjene sig selv digitalt i alle EU-landene. Forordningen skal implementeres af myndighederne, herunder kommunerne, frem mod december 2023. Forordningen stiller krav om oplysningspligt på en række områder på engelsk. Her til stilles krav om, at nationale eID kan benyttes for udvalgte tjenester, og at oplysninger kun skal afgives i ét EU-land, for at kunne bruges i andre (OOTS – Only Once Technical system).

Indstilling

Sekretariatet indstiller, at It-Arkitekturrådet:

- Drøfter hvilke behov for støtte, kommuner vil have for at kunne efterleve forordningen
- Drøfter, om der er opmærksomhedspunkter i forhold til kravet om eID og sammenhæng mellem eID og dansk infrastruktur
- Drøfter konsekvenser i forbindelse med det kommende krav om, at oplysninger kun skal afgives i ét EU-land for at kunne bruges i andre (OOTS – Only Once Technical system)

Sagsfremstilling

Single Digital Gateway skal lette borgernes frie bevægelighed og styrke det indre marked i EU. Forordningen stiller krav til kommunerne på en række områder beskrevet i bilaget "SDGW kommunale områder". Bilaget er ikke endeligt godkendt af Digitaliseringsstyrelsen endnu, men udgør det arbejdsfelt, som KL aktuelt drøfter med Digitaliseringsstyrelsen.

Kort fortalt vil forordningen stille krav om, at EU-borgere kan finde information på andet sprog end dansk "når de udøver deres rettigheder i det indre marked". I praksis betyder det, at informationerne skal være tilgængelige på engelsk via bl.a. portalen "lifeindenmark.borger.dk". Forordningens bilag 1 beskriver den samlede opgaveoversigt. Det er KL's opfattelse, at kommunerne lever op til hovedparten af informationsforpligtigelserne i bilag 1 i forordningen.

Bilag 2 i forordningen specificerer en række processer, hvor der skal være "fuld digital understøttelse". Det betyder, at en EU-borger skal kunne identificere sig selv elektronisk med sit nationale eID, gennemføre selvbetjeningen på engelsk samt kunne modtage en elektronisk kvittering, på engelsk, om resultatet af selvbetjeningen i en sikker elektronisk postkasse.

Jævnfør artikel 14 er opgaveområdet beskrevet i bilag 2, omfattet af ”Teknisk system til grænseoverskridende elektronisk udveksling af dokumentation og anvendelsen af engangsprincippet” – kendt som OOTS. Kort fortalt skal OOTS sikre, at et dokument kun skal uploades én gang, og at det indeholder de informationer der er nødvendige på området. Formålet er, at EU-borgeren for det berørte område ikke skal bedes om at give de samme informationer en gang til, uanfægtet af den form og struktur de er afgivet i.

Det betyder, at man som borger fra et andet EU-land, der er rejst til Danmark, og skal dokumentere fx uddannelse med eksamensbeviser, kan forvente at de danske myndigheder indhenter eksamensbeviserne fra myndighederne i borgerens eget EU-land.

OOTS er endnu ikke færdigudviklet. De oplysninger, som KL har, peger på, at systemet er færdigt i løbet af 2024. Alene af den grund forekommer en deadline i december 2023 for implementering af krav til digitale selvbetjeningsløsninger vanskelig at leve op til.

I KL's overblik er kommunerne omfattet af følgende områder jf. bilag 2 i forordningen:

- Udstedelse af bopælsattester
- Visse områder af social sikring (Digitaliseringsstyrelsen arbejder pt. på at skaffe overblik)
- Bekræftelse af afmelding af en tidligere adresse og af registrering af en nye adresse (flytning)
- Bekræftelse af modtagelsen af begæringen eller afgørelse vedrørende en begæring om pensionsydelse eller efterløn (Digitaliseringsstyrelsen arbejder pt. på at skaffe overblik – det vil være tillægssydelse der er relevant for kommuner)

KL og Digitaliseringsstyrelsen drøfter, om områder der er omfattet af bilag 1, vil blive mødt af krav om fuld elektronisk understøttelse foruden informationsforpligtelsen. I så fald vil listen blive noget længere end ovenstående, da områder som bl.a. pas, kørekort, sygesikringsbeviser, beboertilskud, pladsanvisningssystemer, skoleindskrivning, affalds- og miljøhåndtering mf. også er omfattet.

Som nævnt ovenfor indebærer kravet i bilag 1 i første omgang information på engelsk på portalen ”lifeindenmark.borger.dk”. Tekster vedrørende de relevante områder fra borger.dk jf. bilag 1 har været sendt til oversættelse i EU-Kommissionen, og for så vidt angår krav om informationsforpligtelsen i bilag 1 udestår blot, at teksterne uploades på portalen førend de danske myndigheder, herunder kommunerne, har opfyldt forpligtelsen.

KL og Digitaliseringsstyrelsen er enige om, at der ikke er kommunale opgaver omfattet af bilag 3 i forordningen – ”Bistands- og problemløsningstjenester”

KL og KOMBIT arbejder på at kortlægge berørte KOMBIT-systemer.

Når den samlede liste med kommunale områder i forhold til forordningen er klarlagt sammen med Digitaliseringsstyrelsen vil KL arbejde på at kortlægge omfanget af løsninger på de enkelte områder, for at kunne tilvejebringe et estimat på de samlede omkostninger.

Opgaven om Single Digital Gateway er kort beskrevet i budgetvejledningen for 2024, hvor der står følgende:

”KL forventer, at kommunerne i 2024 vil møde væsentlige udgifter til at sikre elektronisk integration til andre EU-staters nationale e-ID'er samt digital post, så EU-borgere kan bruge eget nationalt e-ID ved kontakt til myndighed i andet EU-land.”

It-Kontaktudvalget i KL behandler den mere praksisnære implementering af SDG på sit møde den 15. marts 2023.

Bilag

./.

Oversigt over kommunale opgaveområder der er berørt

Link til forordning - [Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EU\) 2018/1724 af 2. oktober 2018 om oprettelse af en fælles digital portal, der giver adgang til oplysninger, procedurer og bistands- og problemløsningstjenester, og om ændring af forordning \(EU\) nr. 1024/2012](#)[EØS-relevant tekst.](#)

Link til OOTS - [About OOTS - OOTSHUB - \(europa.eu\)](#)

Link til eID - [eID \(europa.eu\)](#)

2.8. Udvikling af tværgående økonomikomponent til forsørger-ydelser

SAG-2022-04760 Hannah Grünbaum

Baggrund

Kommunernes forsørger-ydelser udbetales i dag fra tre ydelsessystemer:

- Kommunernes Ydelsessystem (KY)
- Kommunernes Sygedagpengesystem (KSD)
- Kommunernes Pensionssystem (KP)

De tre fagsystemer har i vid udstrækning de samme eksterne integrationer og samme forretningslogik knyttet til pengestrømmene (udbetalinger, afstemning m.v.). Imidlertid er forretningslogikken udviklet forskelligt og indbygget i alle tre systemer, hvorfor de skal vedligeholdes og videreudvikles hver for sig. Det giver kommunerne udfordringer med bl.a. håndtering af afstemninger, opkrævninger/fordringer, indbetalinger fra borgere og ydelsesrefusion.

Indstilling

Sekretariatet indstiller, at It-Arkitekturrådet:

- tager orienteringen til efterretning
- giver input til det videre arbejde

Sagsfremstilling

Efter monopolbruddet er der opbygget og implementeret tre store ydelsessystemer (KY, KSD og KP) i KOMBIT til landets 98 kommuner, som i dag udbetaler ca. 50 mia. kr. pr år i offentlig forsørgelse. I alt genereres der årligt ca. 3 mio. semi- eller hel automatiske transaktioner, som kan kategoriseres i udbetalinger, reguleringer, modregninger, genudbetalinger og tilbagebetalingskrav.

Antal transaktioner for de tre fagsystemer, fordelt pr måned /pr år:

- KSD 80.000 pr måned / 960.000 pr år
- KY 130.000 pr måned / 1.560.000 pr år
- KP 80.000 pr måned / 960.000 pr år

De tre fagsystemer har alle komplekse integrationer til øvrige systemer. I kommunernes økonomisystem modtages borgernes/virksomhedernes oplysninger fra de tre fagsystemer om udbetalings-, fratræks- og tilbagebetalingsbeløb, hvorefter beløbene posteres på forskellige mellemregningskonti. Herefter videresendes beløbene til øvrige systemer. Ud fra ydelsesarten overføres der bl.a. til betaling af skat, ATP, obligatorisk pensionsbidrag, am-bidrag, særlig støtte til høje boligudgifter, forskudsvis udlagt børnebidrag og netto-beløbet sendes til borgernes/virksomhedernes NemKonto.

Ved vurdering af tilbagebetaling af allerede udbetalte ydelser overføres der oplysninger fra fagsystemet til kommunens debtorsystem. Fra debtorsystemet sendes der en opkrævning til borger, og/eller information om skyldsbeløb oversendelse til Gældsstyrelsen.

KY og KSD har integration til e-Indkomst, som modtager information om borgernes løn- og overførselsindkomster – fra e-indkomst oversendes information videre til ydelsesrefusion (YR) til beregning af, hvad kommunerne skal modtage eller tilbagebetale i refusion.

Der er i dag hovedsageligt fire udfordringer forbundet med måden ydelsessystemerne er valgt udviklet på:

1. Der er en del manuelle workarounds kommunerne er nødt til at bruge, når udbetalinger eller tilbagebetalinger ikke overføres korrekt. Det gælder bl.a. for udbetalinger, der ikke kan gennemføres, fordi borger mangler en NemKonto, eller tilbagebetalingskrav der ikke overføres fordi de er fejlbehæftet eks. med manglende stamdata.
2. De tre fagsystemer har forskellige rapporter til afstemning, som gør det ustruktureret for den enkelte medarbejder at arbejde med.
3. De tre fagsystemer udsender forskellige udbetalingsspecifikationer til borgere. Borgerne skal derfor bruge tid på at finde de ønskede oplysninger, da de vil blive vist forskelligt. KOMBIT skal ved ændringer, også her betale for samme ændring hos to forskellige leverandører.
4. De tre fagsystemer skal videreudvikles hver for sig, med de samme forretningslogikker ved lovændringer, herunder nye vejledninger, bekendtgørelser og ankeafgørelser samt kommunale ændringsønsker, som har fælles indflydelse. I dag er der to forskellige leverandører hvilket betyder, at kommunerne via KOMBIT i princippet betaler to gange for samme udvikling og implementering af forretningslogik.

Samlet set vurderes disse udfordringer – ud over ”dobbelt-udviklingen” - at drive en betydelig omkostning i kommunerne både i forhold til fejl, manuelle processer, revisor-bistand m.v.

Analysearbejde

På den baggrund har KOMBIT med understøttelse fra KL igangsat et modningsprojekt (analysearbejde) mhp. at afsøge mulighederne for tilvejebringelse af en tværgående økonomi-komponent (TØK), der kan afhjælpe ovenstående problemstillinger.

En tværgående økonomikomponent er således tiltænkt at samle pengestrømme og information fra ydelsessystemerne i én komponent.

De forretningsmæssige gevinster ved økonomikomponenten drøftes og afklares nærmere på en workshop medio marts med økonomi- og regnskabschefer fra 11 kommuner. Men det er umiddelbart vurderingen, at komponenten kan bidrage til følgende gevinster:

- Effektivisering via automatisering af de nuværende manuelle afstemnings- og afregningsprocesser – samtidig kan anvendelse af ”egenudviklede” RPA-løsninger i afstemningsprocessen udfases
- Ensretning af økonomiprocesser på tværs af fagsystemer, så kommunerne kun skal kravstille og vedligeholde én proces
- Bedre regnskaber, fordi alt regnskab samles et sted
- It-fejl analyseres af leverandørerne – ikke af kommunerne
- Reduceret brug af revisorkonsulenter grundet højere automatiseringsgrad
- Bedre adgang til centrale ydelsesdata, som kan understøtte bedre økonomistyring
- Mellekommunal afregning kan styres centralt
- Central håndtering af komplekse integrationer til SKAT, ØiR og Ydelsesrefusion giver besparelser på mange fagsystemer

Gevinsterne skal også ses i lyset af, at mange kommuner ikke har ressourcer og kompetencer til at håndtere de komplekse afstemninger, og at der på økonomiområdet forventes stigende arbejdskraftsudfordringer i flere kommuner i de kommende år.

Kobling til den fælleskommunale rammearkitektur

Den fælleskommunale rammearkitektur danner grundlag for den fælles forståelse og standardisering på de forskellige elementer at den kommunale forretning.

På økonomiområdet udestår at få beskrevet økonomibyggeblokkene. Det vil være en KL/KOMBIT-opgave, som gennemføres parallelt med modnings- og analyseprojektet, således at byggeblokkene er klar til at blive anvendt som grundlag for udviklingsarbejdet.

Modningsprojektet skal lede til et beslutningsoplæg om igangsættelse af et projekt til en tilvejebringelse af en sådan fælles økonomikomponent såfremt der er kommunal opbakning hertil. Komponentens virkningsområde vil på sigt ikke begrænse sig til de tre KOMBIT-baserede ydelsessystemer.

For at understøtte modningsprojektet er der nedsat en kommunal følgegruppe bestående af en række kommunale økonomidirektører/-chefer. Der er på nuværende tidspunkt modtaget positiv tilkendegivelse fra ti kommuner, hvor kommunernes økonomiafdelinger ønsker at bidrage og samarbejde om udviklingen af en Tværgående Økonomikomponent. Yderligere er Deloitte

blevet tilknyttet som ekstern forretningsrådgiver med henblik på kvalificering af den tiltænkte løsningsmodel.

Bilag

Tværgående økonomikomponent - Oversigt over dataflow

Tværgående økonomikomponent – Arkitekturoverblik over TØK

2.9. Bedre styring af datastandarder

SAG-2022-04739 Zahra Al-Asfoor

Baggrund

En væsentlig forudsætning for at kommuner og borgere kan få nytte af data er, at systemer kan udveksle relevante, lovhjemlede data, som har en god kvalitet, er forståelige og genkendelige, så de kan bruges som afsæt for opgaveløsning og beslutninger. Med den fælleskommunale infrastruktur står vi med et godt potentiale for det kommunalt samarbejde om strategisk datadeling af høj kvalitet. Der er derfor brug for at styrke styring, vurdering, kvalitetssikring og i det hele taget at kvalificere arbejdet med datastandarder.

På It-Arkitekturrådets møde den 1. december 2022 blev de foreløbige resultater af datastandardiseringsindsatsen præsenteret. Resultaterne er fremkommet på baggrund af handlingsforslag i forlængelse af evalueringen af forløbet med sagsstandarder på omsorgsområdet.

Det fælles KL/KOMBIT-projekt har fremover navnet 'Bedre styring af datastandarder'.

Indstilling

Sekretariatet indstiller, at It-Arkitekturrådet:

- tager status for projektet til efterretning
- giver input til det videre arbejde, herunder til prioriteringen af de kommende indsatser
- giver forslag til inddragelse af kommuner, leverandører og eventuelle andre interessenter
- giver input til, hvilke indsatser, der skal til, for at kommunerne bakker op om implementering af fremtidige datastandarder

Sagsfremstilling

I forlængelse af resultaterne af datastandardiseringsindsatsen udført i 4. kvartal af 2022 har KL/KOMBIT arbejdsgruppen lagt op til en række forslag for aktiviteter og initiativer i 2023. I den forbindelse har KL og KOMBIT nedsat et fælles kerneteam for datastandarder med dedikerede, kompetente ressourcer.

Kerneteamet har således fået til opgave at gennemføre afprøvnings-, koordinations- og udviklingsopgaver i 2023. Herunder skal de, med inddragelse af fagpersoner, forvalte og udvikle vurderings- og governancemodellerne, som i udkastversion blev præsenteret for It-Arkitekturrådet den 1. december 2022.

Kerneteamet skal udfærdige et arbejdsprogram for 2023. Arbejdsprogrammet forventes at omfatte elementer som:

- Danne overblik, udarbejde katalog og roadmap over datastandarder, hvoraf deres status og bæredygtighed iht. kriterierne i vurderingsmodellen fremgår
- Indstille forslag til nye standarder samt ændring af standarder til beslutning i relevante fora jf. governance-modellen
- Opsamle erfaringer med vurderings- og governancemodellerne på baggrund af en vurdering af bæredygtigheden af de eksisterende datastandarder, samt anvendelse i udvalgte projekter i KL, KOMBIT og FODS regi (kandidater er fx Samtykke, ORG, FSIII)
- Supportere og støtte medarbejdere og teams, der forvalter de konkrete standarder (som fx FSIII, FFB, KLE, KLB) samt KL og KOMBIT's projekter, fagkontorer og forretningsfællesskaber mv. i afprøvningen af vurderingsmodellen. Arbejdsgruppen skal ikke selv forvalte specifikke standarder
- Genbesøge relevante opgaver for medarbejdere og teams, der forvalter de konkrete standarder (som fx FSIII, FFB, KLE, KLB) i lyset af de nye kriterier – fx mhp. opgaver som kontraktforhandling, certificering, organisatorisk implementering
- Færdiggøre dokumentationsmodel og kvalitetskrav for datastandarder
- Vurdere behovet for fælles KL/KOMBIT værktøjer til arbejdet med standarder og modeller, og i givet fald anskaffer, implementere og forvalte værktøjerne
- Foranalyse af testmetoder for om it-systemer overholder en standard mhp. certificering af it-systemer i dialog med markedet
- Udarbejde standardkrav til de kommunale kontrakter, der generelt sikrer overholdelse af besluttede standarder

- Tilpasse KOMBIT's metode til udvikling og videreudvikling, så standarder indarbejdes og nye behov for standarder identificeres
- I løbet af året opsamle og beskrive forslag til indsatser, organisering, tidsestimering og finansiering af det videre arbejde fra 2024 og frem

Kerneteamets arbejde skal munde ud i en styrket fælles styring af data med fokus på datastandarder. Som resultat skal kommuner opleve et styrket kommunalt samarbejde om strategisk datadeling af høj kvalitet og ensartede data, der kan anvendes til opgaver og beslutningsstøtte på tværs af fagsystemer og infrastrukturer.

På mødet i It-Arkitekturrådet vil status for projektet og forslag til kommende aktiviteter blive præsenteret med henblik på, at rådet kan give input til prioriteringer og det videre arbejde.

2.10. Arkitekturrapport for genudbud af Fælles Bibliotekssystem

SAG-2022-04760 Vibeke Normann og Britt Montesinos

Baggrund

I forbindelse med at Fælles Bibliotekssystem (FBS) skal i genudbud inden den nuværende kontrakt med Systematic udløber med udgangen af 2024, har KOMBIT udarbejdet en arkitekturrapport for den nye version af løsningen.

Indstilling

Sekretariatet indstiller, at It-Arkitekturrådet:

- tager arkitekturrapporten for genudbud af Fælles Bibliotekssystem, de indkomne høringssvar og projektets håndtering af de indkomne høringssvar til efterretning

Sagsfremstilling

Alle landets 98 kommuner samt det Danske Bibliotek i Sydslesvig bruger Fælles Bibliotekssystem (FBS), som blev rullet ud i de første kommuner i efteråret 2015.

Fælles Bibliotekssystem er bygget til primært at have fokus på back-office-funktionerne og indeholder blandt andet oplysninger om lånere, lån, reservationer og økonomiske mellemværender mellem låner og bibliotek.

It-løsningen

FBS 2.0 vil være en webapplikation målrettet til brug for kommunernes folkebiblioteker, pædagogiske læringscentre og fællessamlinger i forbindelse

med de administrative opgaver. Øvrige biblioteker, herunder Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig, vil kunne anvende løsningens funktionalitet, som den stilles til rådighed.

FBS 2.0 vil være baseret på dansk lovgivning og den fælleskommunale infrastruktur, og FBS 2.0 vil indgå som en vigtig del af biblioteksområdet og vil integrere med:

- De lokale og nationale portaler (DDB CMS, bibliotek.dk, netpunkt.dk, Biblioteket app), der er målrettet lånerne
- Databrøndkomplekset indeholdende databaser, services og processer til fremsøgning, registrering, sammenkædning af bibliotekernes katalogposter, fysiske og digitale samlinger
- Rammearkitekturs støttesystemer i forhold til håndtering af adgangsstyring af medarbejdere, CPR-opslag, integration til de kommunale økonomisystemer, NgDP samt overførsel af data til Danmarks Statistik og FLIS/LIS

Arkitekturrapport for FBS 2.0 har været i review i kommuner og KL i perioden 16. januar – 7. februar 2023. Der er modtaget 3 kommunale hørings svar (Esbjerg Kommune, Københavns Kommune og Frederikssund Kommune).

På mødet gennemgår projektet, hvordan de indkomne hørings svar håndteres.

Bilag

Arkitekturrapport for genudbud af Fælles Bibliotekssystem.
Hørings svar fra kommuner og KL

3. Eventuelt